

Naturvärdesinventering i Kroppefjäll, Mellerud.

Fastigheter MELLERUD KROPPEFJÄLL
2:4, 2:5 och delar av 2:1.

Rapport 2022-04-28

Naturvärdesinventering i Mellerud

Fastigheten MELLERUD KROPPEFJÄLL 2:4, 2:5 och delar av 2:1

Kund

Melleruds Kommun

Storgatan 13

464 31 Mellerud

jonas.soderqvist@mellerud.se

Tel: 0530-181 68

www.mellerud.se

Uppdragsledare

Rickard Sallermo

Tel: 079 337 99 83

Rickard@ensucon.se

Konsult

Ensucon AB

Stora Södergatan 8C

222 23 Lund

Tel: +46 793 37 99 83

<https://ensucon.se/>

Org. nr. 559161-3608

Handläggare

Therese Kalling

Tel: +46 72 205 17 00

therese.kalling@ensucon.se

Projektnummer

P210502

Upprättad av

Therese Kalling

Datum

2022-04-28

Granskare

Sara Sporre

Version

1.0

Sammanfattning

Utanför Mellerud finns en by som heter Kroppefjäll utfördes en naturvärdesinventering av Ensucan som underlag för en ny detaljplan i Melleruds kommun. Mellerud har som avsikt att möjliggöra för bostadsbebyggelse i södra delen av Dals Rostock.

Naturvärdesinventeringen har utförts enligt SS 199000:2014 "Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning". Området består av en allé som omfattas av biotopskyddsobjekt och lövdominerad blandskog med nektarträd, innehållandes mycket lövsly. Naturvärdena är förknippade med nektarresurserna, skyddsvärda träd, rikblommigt. Fem objekt identifierades i området, två i klass 4 – visst naturvärde och tre i klass 3 – påtagligt naturvärde. Naturvårdsarterna Vanlig padda (*Bufo bufo*), Blåsippa (*Hepatica nobilis*) är funna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1. Inledning.....	5
1.1 Syfte	5
1.2 Områdesbeskrivning	5
2. Metod.....	6
2.1 Metod efter svensk standard (SS 199000:2014).....	6
2.2 Tillägg till NVI.....	6
2.3 Utförande.....	7
2.4 Generella biotopskydd	7
2.5 Värdeelement - Skyddsvärda träd.....	8
3. Resultat.....	9
3.1 Förstudie	9
3.1.1 Artportalen.....	10
3.1.2 Skyddad Natur.....	12
3.2 Naturvärdesobjekt	14
Naturvärdesobjekt 1.....	15
Naturvärdesobjekt 2.....	16
Naturvärdesobjekt 3.....	17
3.3 Generella biotopskydd	20
3.4 Rödlistade arter.....	20
3.5 Skyddsvärda träd.....	21
4. Rekommendationer och reservation angående artvärdet.....	22
Referenser	23

1. Inledning

1.1 Syfte

Ensucon har fått i uppdrag av Melleruds kommun att utföra en naturvärdesinventering (NVI) för att undersöka eventuella naturvärden inom Kroppefjäll, fastigheterna MELLERUD KROPPEFJÄLL 2:4, 2:5 och delar av 2:1, se figur 1.

Figur 1. Översiktskarta med inventeringsområdet markerat i rött. Bild hämtad: Lantmäteriet, 2022-04-19.

1.2 Områdesbeskrivning

Utanför Dals Rostock finns ett område som heter Kroppefjäll som angränsar på västra och norra sidan till naturreservat medan på södra och östra sidan finns skog. I dagsläget består området av olika fastigheter som bland annat ett Bed and Breakfast, bostadshus, förskola, lekplats samt en veterinärklinik. Mellan de olika fastigheterna finns det små varierande grönområden både som gräsmattor, och öppna områden med både barr och lövträd, se figur 2.

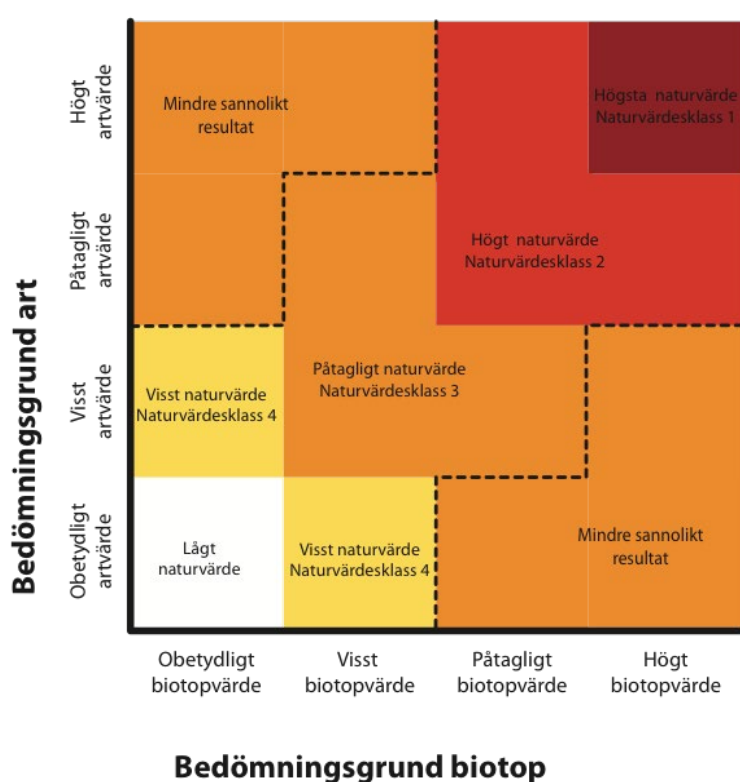

Figur 2. Bilder från olika delar av området.

2. Metod

2.1 Metod efter svensk standard (SS 199000:2014)

Naturvärdesinventeringen har utförts enligt SIS 199000:2014 "Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning". Det huvudsakliga syftet med inventeringen är att värdera naturområdets betydelse för biologisk mångfald för ett avgränsat område. För det inventerade objektet sker en samlad bedömning inom naturvärdesklasser 1–4 utifrån kriterier för arter och biotoper. Naturvärdesklass 1 innebär det högsta naturvärdet, naturvärdesklass 2 innebär högt naturvärde, naturvärdesklass 3 innebär påtagligt naturvärde och naturvärdesklass 4 innebär ett visst naturvärde. Bedömningsgrunden för biotop omfattar biotopskvalitet och sällsynthet och bedömningsgrunden för arter innefattar naturvårdsarter och artrikedom, se Figur 3.

Figur 3. Bedömningsgrunder för biotop- och artvärdet för att härleda fram viss naturvärdesklass. Bild hämtad från SS199000:2014.

2.2 Tillägg till Naturvärdesinventering (NVI)

- Naturvärdesklass 4
- Generella biotopskydd
- Värdeelement (skyddsvärda träd)
- Ekosystemtjänster
- Detaljerad redovisning av artförekomst

2.3 Utförande

Översiktlig inventeringen utfördes genom platsbesök för observation av arter och biotop, se tabell 1.

Tabell 1. Sammanfattning av uppdrag och vem som utförde vad.

Fältnamn	Möller 2
Projektname	Naturvärdesinventering i Kävlunge
Datum	2022-04-19
Beställare	Kävlunge kommun
Utförande företag	Ensucon AB
Inventerare	Therese Kalling
Kontaktperson	Rickard Sallermo

2.4 Generella biotopskydd

Biotopskyddsområden består av naturmiljöer med särskilda egenskaper som grundar värdefulla livsmiljöer för bland annat hotade djur- eller växtarter. Dessa biotoper skyddas för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden. Här nedan nämnda biotoper utgör biotopskyddsområden enligt 7 kap. 11 § och är listade i Bilaga 1 till förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Verksamheter får ej bedrivas eller åtgärder vidtas som kan vara skadligt för miljön. Dispens kan ges vid enstaka tillfällen (Naturvårdsverket, 2020).

- Allé (planterade lövträd, i enkel eller dubbel följd som består av minimum fem träd längs väg, tidigare utgjort väg eller i öppet landskap, minst 20 cm i diameter i brösthöjd)
- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark (högst 1 ha där våtmark uppkommer som följd av att koncentrerat grundvatten strömmar ut)
- Odlingsröse i jordbruksmark (ansamling av stenar i anslutning till eller på jordbruksmark med ursprung från jordbruksdriften)
- Pilevall (antingen minst tre hamlade pilar i rad, vid väl utbildad vall, mer än 0,5 meter hög och två meter bred eller minimum fem träd med högst 100 m avstånd i en övrigt öppen jordbruksmark eller vid en väg där marken är plan eller upphöjd till en vall)
- Småvatten och våtmark i jordbruksmark (högst 1 ha jordbruksmark som håller ytvatten, eller ständigt fuktig markyta eller större delen av året, ex. kärr och diken)

- Stenmur i jordbruksmark (uppbyggd av stenar som har en tydlig långsträckt utformning i naturen)
- Åkerholme (natur- eller kulturmark med en areal på max 0,5 ha som inringats av åkermark eller kultiverad betesmark)

2.5 Värdeelement - Skyddsvärda träd

Värdeelement är element av särskild betydelse för inventeringsområdets naturvärden. Här har värdeelementen, särskilt skyddsvärda träd, eftersökts och kartlagts. Med särskilt skyddsvärda träd avses här (Naturvårdsverket, 2004):

- Jätteträd – träd grövre än en meter i diameter på smalaste stället under brösthöjd.
- Mycket gamla träd – ek, bok, tall, gran äldre än 200 år, övriga trädslag äldre än 140 år.
- Grova hålträd – träd grövre än 40 centimeter som har en väl utvecklad hålighet i stammen.

Äldre träd av till exempel asp, tall, alm, ask, rönn, oxel och sälg uppfyller endast ibland dessa kriterier men är en biologisk bristvara och bör betraktas som naturvärdesträd (Naturvårdsverket, 2004). Med anledning av detta har även följande träd betraktats som skyddsvärda:

- Ask med en omkrets ≥ 140 cm
- Tall med en omkrets ≥ 180 cm

Skyddsvärda träd saknar formellt skydd. Däremot om en verksamhet eller en åtgärd kan komma att väsentligt påverka ett skyddsvärt träd ska en anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § Miljöbalken göras till Skogsstyrelsen eller berörd länsstyrelse, alternativt till Försvarsinspektören. En väsentlig påverkan innebär avverkning, toppkapning, kraftig beskärning, åtgärder som ger upphov till rotskador, uppförande av byggnad/anordning eller grävarbeten inom 15 gånger stamdiametern från stammen eller två meter utanför kronans dropplinje.

2.6 Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är indelat i fyra olika kategorier

- Försörjande ekosystemtjänster: Ekosystemet erbjuder råvaror för produktion av bland annat mat, dricksvatten, fiberråvara och bioenergi.
- Reglerande ekosystemtjänster: Exempel luft- och vattenrening, vattenreglering, kolbindning och pollinering.
- Kulturella ekosystemtjänster: Ekosystemet erbjuder naturmiljöer lämpliga för bland annat friluftsliv, rekreation, pedagogik, upplevelser av natur- och kulturarv.
- Stödjande ekosystemtjänster: Förutsättningen för de övriga tjänsterna ska fungera, genom exempelvis fotosyntes, jordmånsbildning och biogeokemiska kretslopp.

I en stad kan grönområden, grönska och vatten ge ekosystemtjänster som kan leda till bättre luftkvalitet, bättre lokalklimat, bullerdämpning samt möjlighet till närodlat mat och naturupplevelser. Medan en skog kan bidra till vattenreglering, kolbindning, pollinering, natur för upplevelser och produktion av livsmedel, träråvara och bioenergi (Naturvårdsverket, u.d.).

3. Resultat

3.1 Förstudie

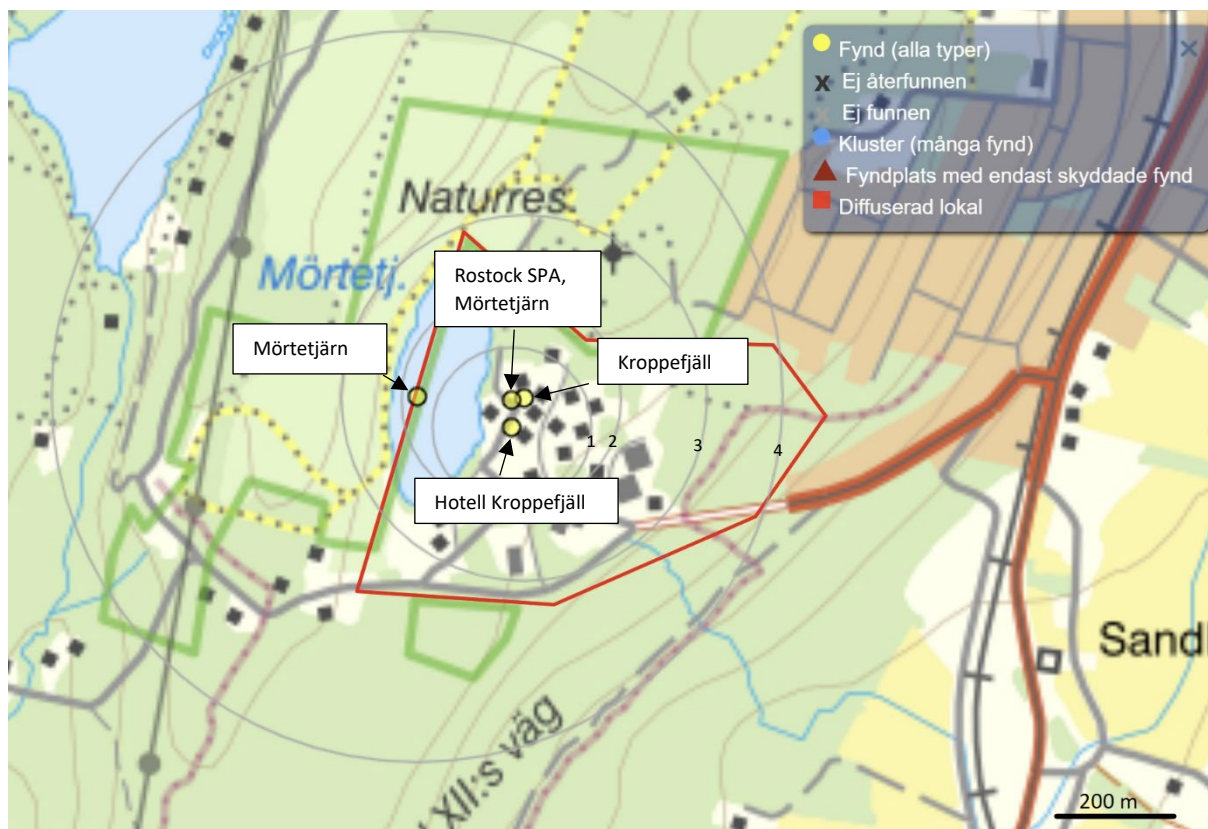
Sammanställning av tidigare dokumenterade naturvärden, se tabell 2, upptäcktes 17 rödlistade fynd i artpokalen, se i tabell 3, för resultatet från skyddad natur se figur 5 och resultatet från skogens pärlor syns i figur 6.

Tabell 2. Biologiska databaser som använts i förundersökningen. Inrapporterade data har endast fungerat som underlag och behöver inte spegla den verkliga mångfalden.

Databaser och GIS-källor som använts	Påfunna värden?	Kommentar
Artportalen	Ja	Flora; Bohuslind (<i>Tilia platyphyllos</i>), Uddbräken (<i>Polystichum aculeatum</i>) Fauna; Humlerotfjäril (<i>Hepialus humuli</i>) Fåglar: 15 unika arter Platser för inrapportering se figur 4. Listan på alla funna arter från tidigare rapporteringar se bilaga 1. För sammanställning av samtliga arter se tabell 3.
Nationella Geodata	Nej	
Miljödataportal	Nej	
Naturvårdsverkets portal för skyddad natur	Ja	Området ingår i riksintresset för Naturvård dock angränsar Mörttjärns naturreservat inventeringsområdets västra, norra samt en del av den södra sidan. Se figur 5
TUVA	Nej	-
Skogsstyrelsens kartverktyg skogens pärlor	Naturhänsyn: Nej Kulturhänsyn: Ja	Kulturhänsyn: Fornlämningar förekommer i området. Se figur 6

3.1.1 Artportalen

Platserna där observationen utfördes mellan år 2000 – nu, finns i figur 4. Sammanställning av de rödlistade arterna som hittats i området mellan år 2000 – nu, visas i tabell 3. För den fullständiga listan av arter som är inrapporterade i området, se bilaga 1.

Figur 4. Inventeringsområdet är markerat med rött, platserna för artobservationerna är markerat med gult och är centrerade inom varsin grå ring som visar eventuell utsträckning av art. Hotell Kroppefjäll = 1, Kroppefjäll = 2, Rostock SPA, Mörtetjärn = 3, Mörtetjärn = 4. Artpokalen, 19/4–2022.

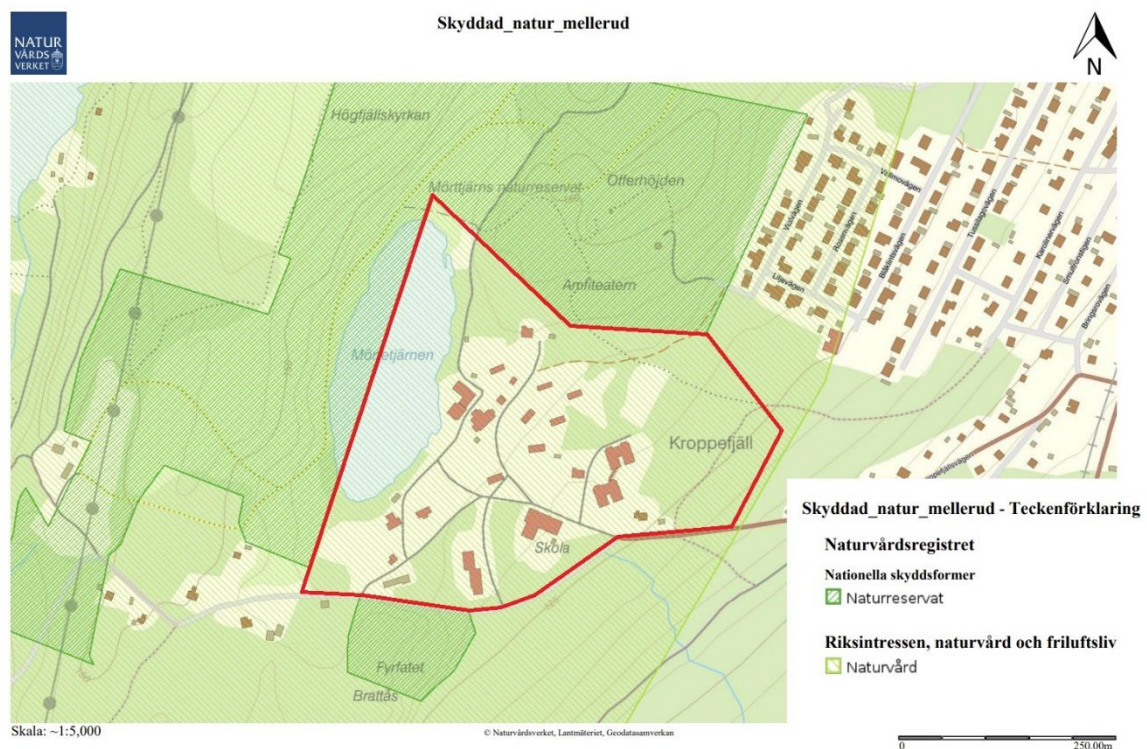
Tabell 3. Sammanställning av arter i respektive område. Tabellen visar vilken art som är iakttagen på vilken plats under vilket år.

Rödlistad	Artnamn	Vetenskapligt namn	Lokalnamn	år
Flora				
CR	Bohuslind	<i>Tilia platyphyllos</i>	Rostock SPA, Mörttjärn	2013
VU	Uddbräken	<i>Polystichum aculeatum</i>	Mörtetjärn	2016
Fauna				
NT	Humlerotfjäril	<i>Hepialus humuli</i>	Kroppefjäll	2013
Fåglar				
NT	Mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	Mörtetjärn	2020
NT	Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	Hotell Kroppefjäll	2014
NT	Entita	<i>Poecile palustris</i>	Hotell Kroppefjäll	2021
EN	Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	Hotell Kroppefjäll	2011
NT	Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Hotell Kroppefjäll	2011
NT	Gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	Hotell Kroppefjäll	2011
NT	Kråka	<i>Corvus corone</i>	Hotell Kroppefjäll	2011
NT	Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	Hotell Kroppefjäll	2011
NT	Smålom	<i>Gavia stellata</i>	Hotell Kroppefjäll	2013
NT	Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Hotell Kroppefjäll	2021

NT	Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Hotell Kroppefjäll	2011
NT	Talltita	<i>Poecile montanus</i>	Hotell Kroppefjäll	2009
VU	Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	Hotell Kroppefjäll	2011
EN	Tornseglare	<i>Apus apus</i>	Hotell Kroppefjäll	2018

3.1.2. Skyddad Natur

Kroppefjäll är ett av områdena som är markerade för riksintresse för naturvård som utgörs av Naturvårdsverket, se figur 5.

Figur 5. Inventeringsområdet är markerat med rött och Naturvårdsområdet är randigt och ljusgrönt. Naturvårdsverket, 2022-04-12.

3.2 Naturvärdesobjekt

Sammantaget har fem naturvärdesobjekt avgränsats inom utredningsområdet där tre har påtagligt naturvärde (klass 3) och två har visst naturvärde (klass 4), se figur 7. Nedan redovisas samtliga naturvärdesobjekt. Området består av ett biotopskyddsobjekt, skyddsvärda träd, öppna ytor, skog och en sjö. Naturvärdena är förknippade med nektarresurserna, skyddsvärda träden, skrymslen som skydd och diversiteten av habitat i området. Rådjur och hare iaktogs i norra delen av objektet. Hare och paddor iaktogs i den södra delen, samt sädesärla och andra sparvfåglar i mitten av området.

Inventeringsområde	Skyddsvärda träd	Skyddade arter
Naturvärdesobjekt	Bok jätteträd	Vanlid padda (<i>Bufo bufo</i>)
Påtagligt naturvärde (klass 3)	Lönn	Generella biotopskydd
Visst naturvärde (klass 4)	Lönn jätteträd	Allé
	Skogslind	
	Tall	

Figur 7. Naturvärden inom utredningsområdet. Siffror visar id för naturvärdesobjekt. I östra delen av området har inga naturvärden identifierats.

Naturvärdesobjekt 1

Naturtyp	Naturvärdesklass:
Skog och mark	Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde
Biotop	Beskrivning
Skog och mark	Lekområde för vanlig padda. Gott om skrymslen för mindre gnagare och flera skal från snäckor. Vindfälla av en sälg med hättemossa, allémossa, cypressfläta och skägglav. På backen fanns blåsippor och vitsippor. Koltrasthonor sågs utföra födosök i området.
Areal	Naturvärdsarter
0,49 ha	Vanlig Padda (<i>Bufo bufo</i>), fridlyst, Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>), fridlyst.
Formellt skydd	Värdeelement
Nej	Vindfälla – fåtal, skrymslen – flera.
	Värdestrukturer
	-
Karta och foto	Figur 7 och 8

Figur 8. Lekområdet för paddor, öppen mark, spår från däggdjur, flera skal från bland annat trädgårdssnäckor.

Naturvärdesobjekt 2

Naturtyp	Naturvärdesklass:
Gräsmatta, träd, sten	Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde
Biotop	Beskrivning
Skog, tomt, berg i dagen	På tomten sågs sädesärla, blåmes och talgoxe som utförde födosök. Humlor och en citronfjäril sågs över gräsmattan där stinkviol och vitsippor stod i blom. Naturvärdesobjektet har en högvariation av sten, träd, bar mark, berg i dagen. På lönnarna i området växer hättmossa, kvastmossa, cypressfläta, skägglav, mjöllav. Spindelväv och myror syntes på jättelönnen. Området används som en grillplats och är beläget bakom Kroppefjälls Bed and breakfast.
Areal	Naturvårdsarter
0,9	Vanlig Padda (<i>Bufo bufo</i>), fridlyst, Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>), fridlyst.
Formellt skydd	Värdeelement
Nej	Jätteträd – visst, berg i dagen – visst, skrymslen, bohål – flera, kläna lågor - fåtal,
	Värdestrukturer
	Berg i dagen, grus, bohål.
Karta och foto	Figur 7 och 9

Figur 9. Tre stora lönnar med massa bohål, skivlingar, mossor, lavar och skogsmyror som bor i/under träden.

Naturvärdesobjekt 3

Naturtyp	Naturvärdesklass:
Sten, skog, mark och vatten	Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde
Biotop	Beskrivning
	Rådjur, hare och padda iakttogs i området även hackspett(hördes) döda lågor, (död ved) vindfälla, rikblommigt på vitsippor och blåsippor, främst barrträd och yngre björkar, vårfryle, lingonris, blåbärsris. i skogsområdet ligger naturvärdet i den kuperade terrängen av sten som är täckta av hus-, vägg- och kvastmossa, vilket ger flera olika arter skydd för vintern och predationer. Flera träd hade skägglav vilket är en indikator på ren luft. Vid vattnet iakttogs en grupp lindar, mindre ekar, vass och näckrosor.
Areal	Naturvårdsarter
	Vanlig Padda (<i>Bufo bufo</i>), fridlyst, Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>), fridlyst.
Formellt skydd	Värdeelement
Nej	Döda lågor – flera, vindfällan – flera, skrymslen – flera, nektarresurser – flera, kuperad terräng – flera.
	Värdestrukturer
	Vatten, kuperad, skrymslen.
Karta och foto	Figur 7 och 10

Figur 10. Bilderna ger en överblick på diversiteten i området, med både vatten, berg i dagen, gräsmattor och skog.

Naturvärdesobjekt 4

Naturtyp	Naturvärdesklass:
Gräsmatta, träd	Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde
Biotop	Beskrivning
Tomt, allé	Gräsmatta fullt med vitsippor, blåsippor. Utspritt på gräsmattan finns flera olika ädellövträd som bok, lind och lönn. Allén består av lönn som beskärs varje år. Humlor och fjärilar sågs på gräsmattorna samt sädesärla som födosökte.
Areal	Naturvårdsarter
0,9	Vanlig Padda (<i>Bufo bufo</i>), fridlyst, Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>), fridlyst.
Formellt skydd	Värdeelement
Ja	Nektarresurser, jätteträd.
	Värdestrukturer
	Ledningssystem
Karta och foto	Figur 7 och 11

Figur 11. Allé som leder upp till områdets festlokal, övrigt i området finns skyddsvärda träd, humlor och fjärilar.

Naturvärdesobjekt 5

Naturtyp	Naturvärdesklass:
Träd	Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde.
Biotop	Beskrivning
Skog	I utkanten av en skogsdunge finns en sträcka fullt med asksly och småaskar som börjat växa till sig. Asken är starkt hotad på grund av asksjukan.
Areal	Naturvårdsarter
0,9	Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>), rödlistad starkt hotad.
Formellt skydd	Värdeelement
Nej	
	Värdestrukturer
	Berg i dagen, grus
Karta och foto	Figur 7 och 12

Figur 12. Område med massa småaskar längs en liten väg.

3.3 Generella biotopskydd

Allé bestående av lönn som beskärs årligen. På träden växer hättmossor, cypress och allémossa. Allén börjar vid ingången av området och sträcker sig till festlokalen som är beläget bakom ett av husen vid vattnet, gröna linjen vid punkt 4. Se figur 7.

Figur 13. Allén av lönn.

3.4 Skyddsvärda arter

Blåsippor och vanlig padda sågs igenom hela området. Flest paddor sågs i Naturvärdesobjekt 1 då flera paddor verkade samlades där för lek (parning). Arterna är fridlysta, se figur 14.

Figur 14. Vanlig padda (*Bufo bufo*), blåsippa (*Hepatica nobilis*).

3.5 Skyddsvärda träd

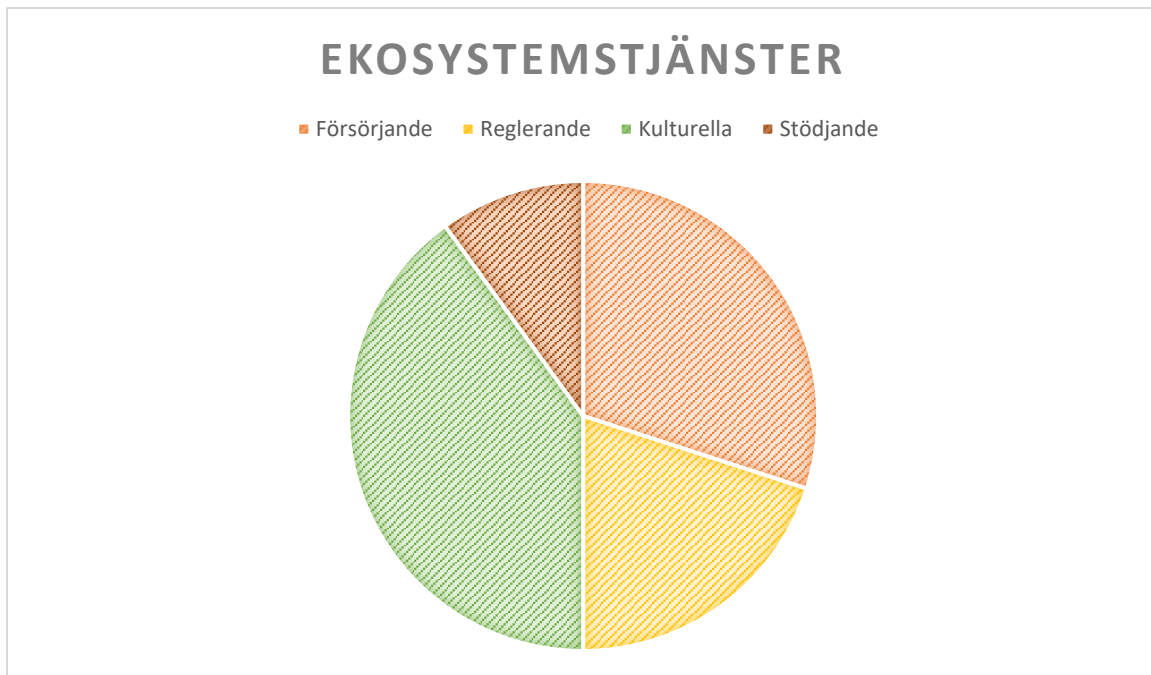
Träd i egenskap av storlek markerade som skyddsvärda träd är tre lindar och en tall i naturvärdesobjekt 2 och två bokträd samt en skogslind i naturvärdesobjekt 4. Träden hyser naturvärden i form av bohål, bryofytpåväxt, se figur 15.

Figur 15. Skyddsvärda träd i området. Bilderna på övre raden är från naturvärdesobjekt 2. Bilderna visar lönn och tall. Bilderna på nedre raden är två träd som hittades i naturvärdesobjekt 4 och en skogslind som fanns utanför området.

Ekosystemtjänster

En uppskattning på de olika ekosystemtjänsterna i området och hur stor andel. Denna är baserad på årets inventering och förändras i mån av att träden blir äldre och brukning av marken i form av bland annat odling, friluftsliv, se figur 16.

Figur 16. Uppskattning av ekosystemtjänsterna i området

4. Rekommendationer och reservation angående artvärdet

Naturvärdesklassningarna bygger på en inventering utförd i april månad, en vecka efter ett snöoväder. Att inventera så snart efter att snön försvunnit ger sällan en rättvis bild av de verkliga naturvärdena. Vitsipporna och Blåsipporna var dominerande i området. Majoriteten av alla växter, fåglar, svampar och insekter har inte börjat visa sig för säsongen. Risk föreligger därför att naturvärdesklassningarna hamnat på lägre nivå jämfört med om inventeringen hade utförts senare under säsongen.

Referenser

Kew. (u.d.). Hämtat från Kew Royal Botanic Gardens: <https://www.kew.org/plants/european-ash>

Naturvårdsverket. (u.d.). Hämtat från Naturvårdsverket - Varför behövs ekosystemtjänster: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/mark-och-vattenanvandning/ekosystemtjanster/varfor-behovs-ekosystemtjanster/>

Naturvårdsverket. (2014). *Naturvårdsverket B*. Hämtat från www.naturvardsverket.se: <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Naturvard/Anslag-och-resultat-av-vardefull-natur-/2017/Skyddsvarda-trad/>

Naturvårdsverket. (den 12 oktober 2020). *Naturvårdsverket A*. Hämtat från www.naturvardsverket.se: <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Biotopskyddsomraden/>

Svensk Standard. (2014). *Naturvärdesinventering SS 199000:2014 avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. Hämtat från www.sis.se: <https://www.sis.se/produkter/naturvetenskap-och-tillampad-vetenskap/biologi-botanik-zoologi/ss1990002014/>

Bilder tagna av Therese Kalling, Ensucon

Kartan framtagen av Lena Bodeving, Ensucon